

ระบบฐานข้อมูลรวมประชากรกลาง (Citizen Database System)

กลุ่มที่ 5

1. นางสาวพอฤดี	คลังกรณ์	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
2. นายปฎิภาณ	ตั้งวิจิตร	กรมสรรพสามิต
3. นางสาวพลอยทราย	พรนุเคราะห์	กรมสรรพสามิต
4. นางสาววรกัลยา	นาถพรายพันธุ์	กรมสรรพากร
5. นางสาวทิพสุดา	โชติชื่น	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ
6. นายอภิชัย	อิสริยานุกูล	กรมทางหลวง
7. นางสาวสุธิดา	คงเพชรสถิตย์	กรมควบคุมมลพิษ
8. นางสาวพิชชานันท์	แก้วบุญนำ	กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
9. นางสาวศิริอร	อารมย์ดี	กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
10. นายศรฤกษ์	อัจฉราวัฒน์	สำนักงานประกันสังคม
11. นางสาวชนิดา	กานต์ประชา	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

ระบบข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง รุ่นที่ 11

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.)

ระบบฐานข้อมูลรวมประชากรกลาง (Citizen Database System)

บทคัดย่อ

รายงานผลการเรียนรู้ฉบับนี้มุ่งนำเสนอธรรมาภิบาลในเชิงเปรียบเทียบระหว่างสาธารณรัฐเกาหลีและประเทศไทย โดยนำความรู้จากการศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งได้นำเสนอเกี่ยวกับ Good Governance และ Anti-corruption นำมาเปรียบเทียบกับบริบทของประเทศไทย

World Bank ได้นำเสนอผลการศึกษาและผลการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของภาครัฐในแต่ละประเทศ โดยเป็นการศึกษาถึงตัวบ่งชี้เกี่ยวกับธรรมาภิบาล Worldwide Governance Indicators (WGI) ของแต่ละประเทศทั่วโลก พบว่าประเทศที่มีรายได้สูง ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่มีธรรมาภิบาลที่ดี สำหรับธรรมาภิบาลภาครัฐของประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ประเทศไทย อยู่ในอันดับที่ 7 และสาธารณรัฐเกาหลี อยู่ในอันดับที่ 2 รองจากสาธารณรัฐไต้หวัน ซึ่งถือว่าสาธารณรัฐเกาหลีประสบความสำเร็จอย่างมากในการก้าวเข้ามาเป็นประเทศในอันดับต้นๆ ในด้านธรรมาภิบาลทั้ง 3 มิติ คือ 1) มิติด้านความโปร่งใส 2) มิติด้านประสิทธิภาพ 3) มิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐ อีกทั้ง จากข้อมูล United Nations E-Government Survey ประจำปี 2014 พบว่า สาธารณรัฐเกาหลีเป็นผู้นำในด้าน E-Government อีกด้วย

จากการศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐเกาหลีผนวกกับบริบทของประเทศไทย จึงมีแนวความคิดที่จะนำเสนอระบบฐานข้อมูลรวมประชากรกลาง (Citizen Database System) โดยเป็นการรวบรวมและบูรณาการระบบฐานข้อมูลของประชาชนจากหน่วยงานต่างๆ ในภาครัฐเข้าด้วยกัน เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชน ได้เข้าถึงข้อมูลภาครัฐได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนและลดระยะเวลาในการติดต่อกับหน่วยงานราชการ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และความโปร่งใสของภาครัฐ และประชาชนสามารถตรวจสอบได้

ประเทศไทยจะต้องเตรียมพร้อมเพื่อปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ เพื่อนำไปสู่การบริการประชาชนและนำพาประเทศไปสู่การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ฉะนั้น ประเทศไทยในฐานะพันธมิตรของประเทศทั้งหลาย จะต้องเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
สารบัญรูปภาพ	ค
สารบัญตาราง	ง
บทที่ 1 ธรรมาภิบาล (Good Governance)	1
หลักการและเหตุผล	1
ความหมายของธรรมาภิบาล	1
หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ	2
เป้าหมายของการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดี 7 ประการ	3
Worldwide Governance Indicators	4
ธรรมาภิบาลในสาธารณรัฐเกาหลี	6
บทที่ 2 รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government)	7
ระบบ E-Government ของประเทศไทย	9
วัตถุประสงค์ในการจัดทำระบบ E-Government ของประเทศไทย	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดทำระบบ E-Government ของประเทศไทย	12
บทที่ 3 ระบบฐานข้อมูลรวมประชากรกลาง (Citizen Database System)	13
วัตถุประสงค์	13
แผนการดำเนินการ (Action Plan)	15
ความท้าทายในการดำเนินโครงการระบบฐานรวมข้อมูลประชากรกลาง	18
บรรณานุกรม	21

สารบัญรูปภาพ

รูปที่ 1: การกระจายตัวของค่า EGDI ในภาพรวมและแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ	8
รูปที่ 2: โครงสร้างระบบฐานรวมข้อมูลประชากรกลาง (ระยะนำร่อง)	14
รูปที่ 3: โครงสร้างระบบฐานรวมข้อมูลประชากรกลาง (ระยะต่อเนื่อง)	14

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1:	ประเทศที่ธรรมาภิบาลของภาครัฐในแต่ละด้านและในภาพรวมสูงที่สุด 10 อันดับแรก	4
ตารางที่ 2:	ธรรมาภิบาลของภาครัฐของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	5
ตารางที่ 3:	World E-government Leaders (Very High EDGI) in 2014	7
ตารางที่ 4:	แผนการดำเนินการ (Action Plan) ในการดำเนินงานจัดทำระบบฐานรวมข้อมูลประชากรกลาง (Citizen Database System) ระยะที่ 1	16
ตารางที่ 5:	แผนการดำเนินการ (Action Plan) ในการดำเนินงานจัดทำระบบฐานรวมข้อมูลประชากรกลาง (Citizen Database System) ระยะที่ 2	17

บทที่ 1

ธรรมาภิบาล

Good Governance

หลักการและเหตุผล

แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลเกิดขึ้นครั้งแรกประมาณปี ค.ศ. ๑๙๘๙ เนื่องจากธนาคารโลกได้รายงานสรุปว่าปัญหาความยากจนและการด้อยพัฒนาของประเทศต่างๆ เกิดจากปัญหาการบริหารจัดการที่ไม่ดีของประเทศนั้นๆ และเห็นว่ากุญแจที่จะนำพาประเทศเหล่านั้นไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาได้ คือ การที่ประเทศนั้นๆ จะต้องมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยนักวิชาการได้มีการพัฒนาในเรื่องคำนิยามและหลักการที่จะไปสู่การเกิดธรรมาภิบาลอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

สำหรับประเทศไทย ธรรมาภิบาลได้รับความสนใจอย่างยิ่งหลังจากประเทศไทยประสบกับวิกฤตการณ์เศรษฐกิจตกต่ำหรือที่รู้จักในชื่อวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๐ ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๔๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ วาระแห่งชาติสำหรับการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ โดยทุกภาคส่วนราชการต้องถือปฏิบัติและรายงานผลการดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐบาลเป็นระยะ อีกทั้ง แนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลได้ถูกกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศ โดยได้ถูกบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕ – ๒๕๔๙) โดยเน้นการส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในทุกระดับ ได้แก่ ๑) ธรรมาภิบาลระดับสถาบัน มุ่งเน้นเรื่องการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ ๒) ธรรมาภิบาลระดับองค์กร เน้นการปรับปรุงโครงสร้างและการดำเนินงาน ๓) ธรรมาภิบาลระดับเทคนิค มุ่งเน้นเรื่องการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการทำงาน

ต่อมา ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งได้ระบุถึงหลักการของธรรมาภิบาล จำนวน ๖ หลักการ เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้แก่หน่วยงานได้ถือปฏิบัติ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลักการของธรรมาภิบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนา ๒ ส่วนหลัก คือ ส่วนของการพัฒนาคนในทุกภาคส่วนให้มีพื้นฐานที่ยึดมั่นในนิติธรรม คุณธรรม และมีความรับผิดชอบ และส่วนของการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลไกและโครงสร้างของการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใส มีส่วนร่วม และคุ้มค่า

ความหมายของธรรมาภิบาล

มีผู้ให้นิยามความหมายหรือคำจำกัดความ ซึ่งสามารถประมวลสรุปความหมายคำว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) กล่าวคือ

ธรรมาภิบาล ตามความหมายของ World Bank (1992) คือ ลักษณะและแนวทางการใช้อำนาจการเมืองเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมือง โดยการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อการพัฒนาเพื่อช่วยในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ โดยการเพิ่มศักยภาพของรัฐบาลให้สามารถบริการอย่างมีประสิทธิภาพมีระบบ ที่ยุติธรรม มีกระบวนการทางกฎหมายที่อิสระ รวมทั้งมีระบบราชการผ่านนิติบัญญัติ สื่อที่มีความโปร่งใส รับผิดชอบ และ ตรวจสอบได้

ธรรมาภิบาล ตามความหมายของ องค์การแห่งการพัฒนาเพื่อสหประชาชาติ (United Nations Development Program - UNDP) คือ การดำเนินงานของผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคม ที่จะจัดการกับกิจการของประเทศในทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ประเทศต่างๆ พัฒนาตนเองในลักษณะที่พึ่งตนเองได้ ได้แก่ ความเท่าเทียมกัน การใช้อำนาจการเมืองทำ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืน

ธรรมาภิบาล ตามความหมายของ Japan International Cooperation Assistance (1995) คือ รากฐานการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมโดยกำหนดให้รัฐบาลมีหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และสร้างบรรยากาศให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมภายใต้อุดมการณ์หรือแนวคิดที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่พึ่งตนเอง การพัฒนาที่ยั่งยืน และมีความยุติธรรมทางสังคม และรัฐต้องมีหลักการในการทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อรพินท์ สฟโซคซัย (2541) ได้แปลคำว่า Governance ว่าหมายถึง “กลไกประชาธิปไตย” เมื่อเติมคุณศัพท์ว่า Good แล้วจะกลายเป็น “กลไกประชาธิปไตยที่ดี” คำแปลนี้ไม่เป็นที่แพร่หลาย แต่คำที่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวางคือคำว่า “ธรรมรัฐ” ซึ่งมีการระบุว่าผู้ที่ให้คำบัญญัติศัพท์นี้คือ ชัยรัตน์ สถานนถ์ และ ธีรยุทธ บุญมี เป็นผู้ปลุกกระแสคำและแนวคิดนี้ออกสู่สังคม

หลักธรรมาภิบาล 6 ประการ

ข้าราชการที่ตื่นอกจากการทำตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการมีคุณธรรม จริยธรรมที่ติงามแล้ว ควรตระหนักในเรื่องการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีควบคู่กับการทำงาน ซึ่งมีคำตบอยู่ชัดเจนแล้วในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยกำหนดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยมีการพัฒนาที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่างน้อย ๖ ประการ ได้แก่

ประการแรก หลักนิติธรรม (Rule of Law) ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจกันปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

ประการที่สอง หลักคุณธรรม (Morality) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมคนดีคนเก่งให้เข้ามาบริหารกิจการบ้านเมือง สังคม และประเทศชาติ โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่รัฐยึดถือหลักความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนใจมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นวิสัย

ประการที่สาม หลักความโปร่งใส (Accountability) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานของทุกองค์กร ทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูล

ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

ประการที่สี่ หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการ แจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

ประการที่ห้า หลักการรับผิดชอบ (Responsibility) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

ประการที่หก หลักการคุ้มค่า (Cost-effectiveness or Economy) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยใช้ของอย่างคุ้มค่า

เป้าหมายของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 7 ประการ

จากการถอดบทเรียนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ ดร.สุชมรรฐ์ สาริบุตร พบว่าในหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ เรื่องนั้น จะนำไปสู่ความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ๗ ประการ ได้แก่

1. ปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (Happiness you can drink) ซึ่งได้แก่ การบริหารราชการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและพยายามมุ่งให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกต่อการพัฒนาชีวิตของประชาชน

2. ปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (Achievement) ได้แก่ การบริหารเพื่อให้ได้รับผลลัพธ์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยมีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงานในทุกๆระดับ

3. ปฏิบัติราชการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (Efficiency) ได้แก่ การบริหารที่จะต้องพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้ากับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยสามารถวิเคราะห์ความเป็นไปได้และความคุ้มค่าของแผนงานหรือโครงการต่างๆ เทียบกับประโยชน์ที่ได้รับรวมทั้งจัดระบบการวางแผนเป้าหมายการทำงาน และวัดผลงานของแต่ละบุคคลที่เชื่อมโยงกับระดับองค์การ

4. ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน (Decrease in Steps) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น ได้แก่ การกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานและการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานเสร็จสิ้นที่จุดบริการใกล้ตัวกับประชาชน รวมทั้งการปฏิบัติงานในรูปแบบ One-Stop Service

5. ปรับปรุงงานให้ทันสมัยต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง (Improvement) เป็นการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ได้แก่ การทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ และขั้นตอนการทำงานใหม่

อยู่เสมอ ซึ่งจำเป็นต้องทบทวนลำดับความสำคัญและความจำเป็นของแผนงานและโครงการทุกระยะ การยุบเลิกส่วนราชการที่ไม่จำเป็นและการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาวการณ์อยู่เสมอ

6. อำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน (Convenience & Responsiveness) ได้แก่ การปฏิบัติราชการที่มุ่งเน้นถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชน ผู้รับบริการเป็นหลัก โดยมีการสำรวจความต้องการของประชาชน และความพึงพอใจของผู้รับบริการในหลากหลายวิธีและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงการปฏิบัติราชการต่อไป

7. มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (Evaluation) ได้แก่ การตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมตนเอง ซึ่งจะช่วยให้สามารถผลักดันการปฏิบัติงานขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หากทั้งภาคราชการประจำ ภาคราชการการเมือง ภาคเอกชน และภาคประชาชนร่วมมือร่วมใจกันมุ่งมั่นให้งานราชการดำเนินไปด้วยจิตสำนึก ทศนคติ พฤติกรรมที่เต็มเปี่ยมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม พร้อมทั้งใช้หลักการโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ ประชาชนก็จะบังเกิดประโยชน์สุข สังคมและประเทศชาติของเราก็จะพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน และสามารถแข่งขัน ยืนหยัดอยู่ในเวทีโลกได้อย่างแน่นอน

Worldwide Governance Indicators

Worldwide Governance Indicators (WGI) คือการศึกษาและวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของภาครัฐของแต่ละประเทศ ซึ่งเป็นโครงการที่ได้มีการจัดทำตั้งแต่ปี ค.ศ.1996 โดย World Bank ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับตัวบ่งชี้เกี่ยวกับธรรมาภิบาลของแต่ละประเทศทั่วโลก รวม 213 ประเทศ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1996 – 2009 โดยจะทำการวัดใน 6 ด้าน คือ การควบคุมการคอร์รัปชัน ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ การปราศจากความรุนแรงและการร้าย คุณภาพในการควบคุม การบังคับใช้กฎหมาย และสุดท้ายคือเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น โดยในแต่ละด้านจะถูกวัดในรูปของคะแนนซึ่งเป็นค่ามาตรฐาน (Standard Value) มีค่าอยู่ระหว่าง 2.5-และ 2.5 หากคะแนนยิ่งมากแสดงว่ามีธรรมาภิบาลยิ่งสูง (ศุภเจตน์ จันทรหัสสน์, 2555)

จากการศึกษาพบว่า 10 ประเทศที่มีคะแนนสูงสุดในแต่ละด้านจะเป็นประเทศพัฒนาแล้วมีรายได้สูงทั้งสิ้น โดยประเทศเดนมาร์กมีคะแนนสูงสุดใน 3 ด้าน คือ การควบคุมการคอร์รัปชัน ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ และเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ประเทศฟินแลนด์มีคะแนนสูงสุดในด้านการปราศจากความรุนแรงและการก่อการร้ายและการบังคับใช้กฎหมาย และประเทศฮ่องกงมีธรรมาภิบาลสูงสุดในด้านคุณภาพในการควบคุม (ตารางที่ 1) ซึ่งจากผลการศึกษาที่ว่าประเทศที่มีรายได้สูง ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่ธรรมาภิบาลที่ดีนั้น ก่อให้เกิดแนวคิดที่ว่าความมั่งคั่งของประเทศน่าจะเป็นหนึ่งในปัจจัยที่กำหนดธรรมาภิบาลของภาครัฐในประเทศนั้น

อันดับ	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	ภาพรวม
1	เดนมาร์ก (2.455)	เดนมาร์ก (2.196)	ฟินแลนด์ (1.533)	ฮ่องกง (1.887)	ฟินแลนด์ (1.946)	เดนมาร์ก (1.616)	ฟินแลนด์ (1.904)
2	ฟินแลนด์ (2.432)	ฟินแลนด์ (2.167)	ลักเซมเบิร์ก (1.453)	สิงคโปร์ (1.845)	เดนมาร์ก (1.919)	ฟินแลนด์ (1.592)	เดนมาร์ก (1.854)
3	นิวซีแลนด์ (2.365)	สิงคโปร์ (2.122)	ลักเซมเบิร์ก (1.403)	เดนมาร์ก (1.805)	นอร์เวย์ (1.918)	นอร์เวย์ (1.577)	สวีเดน (1.759)
4	สิงคโปร์ (2.269)	สวีเซอร์แลนด์ (2.006)	คูวาต (1.382)	เนเธอร์แลนด์ (1.792)	สวีเดน (1.879)	นิวซีแลนด์ (1.570)	นิวซีแลนด์ (1.749)
5	ไอซ์แลนด์ (2.243)	สวีเดน (1.991)	ไอซ์แลนด์ (1.375)	ฟินแลนด์ (1.757)	ออสเตรเลีย (1.867)	สวีเดน (1.567)	สวีเซอร์แลนด์ (1.736)
6	สวีเดน (2.239)	นอร์เวย์ (1.904)	สิริบาตี (1.369)	ลักเซมเบิร์ก (1.754)	ไอซ์แลนด์ (1.854)	เนเธอร์แลนด์ (1.565)	ลักเซมเบิร์ก (1.713)
7	เนเธอร์แลนด์ (2.131)	แคนาดา (1.892)	อันดอร์รา (1.341)	อังกฤษ (1.729)	สวีเซอร์แลนด์ (1.853)	สวีเซอร์แลนด์ (1.546)	ไอซ์แลนด์ (1.711)
8	สวีเซอร์แลนด์ (2.109)	เนเธอร์แลนด์ (1.890)	มอลต้า (1.319)	ไอร์แลนด์ (1.728)	นิวซีแลนด์ (1.846)	ไอซ์แลนด์ (1.512)	เนเธอร์แลนด์ (1.696)
9	นอร์เวย์ (2.055)	ไอซ์แลนด์ (1.886)	นอร์เวย์ (1.279)	นิวซีแลนด์ (1.720)	ลักเซมเบิร์ก (1.817)	ลักเซมเบิร์ก (1.510)	นอร์เวย์ (1.681)
10	แคนาดา (2.014)	ออสเตรเลีย (1.857)	สวีเซอร์แลนด์ (1.265)	ออสเตรเลีย (1.657)	ออสเตรเลีย (1.763)	แคนาดา (1.474)	ออสเตรเลีย (1.632)

หมายเหตุ: ตัวเลขซึ่งปรากฏในตารางคือคะแนนของธรรมาภิบาลของภาครัฐในแต่ละด้าน โดยเป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่าง ปี ค2000.- 2010

ตารางที่ 1: ประเทศที่มีธรรมาภิบาลของภาครัฐในแต่ละด้านและในภาพรวมสูงที่สุด 10 อันดับแรก
(Kaufmann, Kraay and Mastruzzi, 2010)

สำหรับประเทศไทยจากการศึกษาพบว่าธรรมาภิบาลของภาครัฐในภาพรวมอยู่ในอันดับที่ 7 ของประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยประเทศไทยมีคะแนนสูงในด้านความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ คุณภาพในการควบคุม และการบังคับใช้กฎหมายส่วนประเทศที่ได้คะแนนสูงสุด 3 อันดับแรกในภูมิภาคนี้คือ สิงคโปร์ ฮ่องกง ไต้หวัน ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศที่มีธรรมาภิบาลสูงจะเป็นประเทศที่มีรายได้สูงทั้งสิ้น (ตารางที่ 2) เช่นเดียวกับ 10 อันดับแรกของโลก ดังนั้น จากการศึกษานี้อาจช่วยยืนยันได้ว่าธรรมาภิบาลของภาครัฐคือหนึ่งในปัจจัยที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (ศุภเจตน์ จันทร์สาสน์, 2555)

กลุ่ม	ประเทศ	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	ภาพรวม
1	บรูไน	0.442	0.769	1.212	1.005	0.522	-0.911	0.507
	ฮ่องกง	1.856	1.666	1.004	1.887	1.451	0.426	1.382
	เกาหลีใต้	0.437	1.033	0.254	0.775	0.898	0.682	0.680
	สิงคโปร์	2.269	2.122	1.111	1.845	1.617	-0.172	1.465
	ไต้หวัน	0.687	1.027	0.595	1.063	0.898	0.841	0.852
2	จีน	-0.518	0.029	-0.529	-0.267	-0.415	-1.569	-0.545
	มาเลเซีย	0.236	1.092	0.211	0.495	0.504	-0.435	0.351
	ไทย	-0.264	0.255	-0.685	0.273	0.060	-0.181	-0.090
3	อินโดนีเซีย	-0.822	-0.327	-1.430	-0.454	-0.744	-0.216	-0.666
	ลาว	-1.155	-0.974	-0.378	-1.261	-0.980	-1.621	-1.062
	ฟิลิปปินส์	-0.642	-0.079	-1.493	-0.108	-0.510	-0.008	-0.473
	เวียดนาม	-0.632	-0.312	0.221	-0.598	-0.411	-1.461	-0.532
4	กัมพูชา	-1.094	-0.882	-0.564	-0.445	-1.111	-0.880	-0.829
	พม่า	-1.541	-1.472	-1.215	-2.182	-1.510	-2.132	-1.675

ตารางที่ 2. ธรรมาภิบาลของภาครัฐของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(Kaufmann et al., 2010)

ธรรมาภิบาลในสาธารณรัฐเกาหลี

ในปัจจุบันสาธารณรัฐเกาหลีถือได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างมากในการก้าวเข้ามาเป็นประเทศในอันดับต้นๆ ในด้านการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) ในทั้ง 3 มิติ ได้แก่

1. มิติด้านความโปร่งใส (Integrity and Transparency)

สาธารณรัฐเกาหลีในอดีตเคยผ่านจุดที่มีการคอร์รัปชันอย่างกว้างขวางมาก่อนและได้เรียนรู้ว่าการคอร์รัปชันเป็นหนึ่งในตัวการสำคัญขัดขวางการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน ทำให้สาธารณรัฐเกาหลีได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และได้ดำเนินนโยบายเพื่อเอื้อต่อการเป็นสังคมที่โปร่งใสและยุติธรรมด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การจัดตั้งองค์กรเพื่อปราบปรามคอร์รัปชันอย่างจริงจัง (ACRC : Anti-corruption & Civil Rights Commission) ซึ่งมีโครงสร้างคล้ายคลึงกับหน่วยงานด้านปราบปรามคอร์รัปชันของประเทศไทย แต่โครงสร้างภายในมีความชัดเจนและคล่องตัวต่อการดำเนินงานมากกว่า รวมทั้ง มีกฎหมายด้านการต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีบทลงโทษรุนแรงและรวดเร็ว

2. มิติด้านประสิทธิภาพ (Efficiency)

รัฐบาลเกาหลีตระหนักดีว่าประเทศจะไม่สามารถเติบโตอย่างก้าวกระโดดได้ ถ้าการดำเนินการใดๆ ของภายในองค์กรภาครัฐด้วยกัน ระหว่างภาครัฐด้วยกัน หรือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อทำลายข้อจำกัดดังกล่าว จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการให้บริหารภาครัฐของสาธารณรัฐเกาหลีเป็นอย่างมาก และในที่สุด สาธารณรัฐเกาหลีได้ก้าวขึ้นมาเป็นประเทศผู้นำระดับโลกในด้าน E-Government ทำให้ในปัจจุบันการดำเนินการภายในภาครัฐเองหรือการให้บริการภาครัฐต่อประชาชนหรือภาคเอกชนในสาธารณรัฐเกาหลีเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพสูงมาก

3. มิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐ (Government Management)

คงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าการดำเนินการภาครัฐนั้น เปรียบเสมือนสมองของประเทศในการคิดและการดำเนินนโยบายต่างๆ รัฐบาลเกาหลีจึงเห็นความสำคัญของการบริหารการจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างมาก ในภาครัฐ รัฐบาลเกาหลีได้จัดตั้งระบบ Merit-Based Recruitment and Hiring ขึ้นมา ระบบนี้มีกลไกในการดึงคนเก่งเข้าสู่ภาครัฐในหลายๆ ด้าน ได้แก่ การกำหนดค่าตอบแทนที่สามารถแข่งขันกับภาคเอกชนได้ การให้สิทธิประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในด้านต่างๆ และการประเมินตามผลงานจริง เป็นต้น

บทที่ 2

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

E-Government

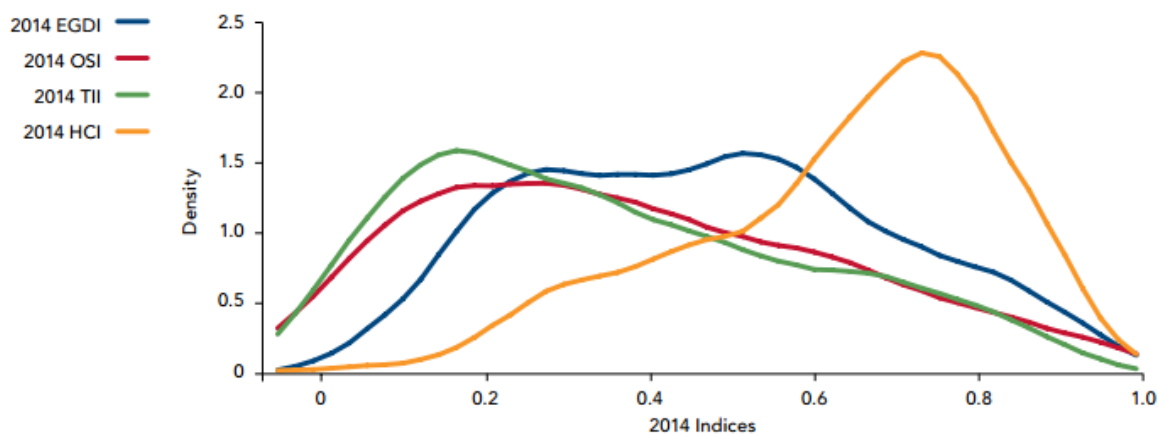
ตั้งแต่ปี 2001 เป็นต้นมา หลังจากที่สหประชาชาติได้ริเริ่มเรื่อง "Benchmarking E-Government: Assessing the United Nations Member States" พบว่าในแต่ละประเทศมีการพัฒนาในเรื่องของ E-Government เป็นอย่างมาก โดยประมาณทุกสองปี สหประชาชาติจะจัดทำ United Nations E-Government Survey โดยอาศัย E-Government Development Index (EGDI) ที่ประกอบจาก 3 ปัจจัย คือ Provision of Online Services, Telecommunication Connectivity และ Human Capacity มาเป็นเกณฑ์ในการจัดลำดับประเทศต่างๆ (United Nations, 2014)

จากข้อมูล United Nations E-Government Survey ประจำปี 2014 พบว่าใน 25 ประเทศที่ได้อันดับสูงสุด ส่วนใหญ่แล้วเคยอยู่ในอันดับที่ได้อันดับสูงสุดมาแล้วในปี 2012 และส่วนใหญ่เป็นประเทศในโซนยุโรป รองลงมาคือประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเอเชีย อเมริกา และโอเชียเนีย ตามลำดับ โดยในปี 2014 นี้ผู้นำในด้าน E-Government คือ สาธารณรัฐเกาหลี (*ตารางที่ 3*) ซึ่งเคยเป็นอันดับหนึ่งครั้งแรกในปี 2010 รัฐบาลของเกาหลีได้เริ่มกำหนดแผนงานด้าน E-Government ตั้งแต่ปี 2007 โดยมีการพัฒนาในเรื่องของ Government-to-Citizen (G2C), Government-to-Business (G2B), Multi-Channel Communication รวมทั้ง ยังมีการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ทางด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

Country	Region	2014 EGD	2014 Rank	2012 Rank	Change in Rank (2012-2014)
Republic of Korea	Asia	0.9462	1	1	-
Australia	Oceania	0.9103	2	12	↑ 10
Singapore	Asia	0.9076	3	10	↑ 7
France	Europe	0.8938	4	6	↑ 2
Netherlands	Europe	0.8897	5	2	↓ 3
Japan	Asia	0.8874	6	18	↑ 12
United States of America	Americas	0.8748	7	5	↓ 2
United Kingdom	Europe	0.8695	8	3	↓ 5
New Zealand	Oceania	0.8644	9	13	↑ 4
Finland	Europe	0.8449	10	9	↓ 1
Canada	Americas	0.8418	11	11	-
Spain	Europe	0.8410	12	23	↑ 11
Norway	Europe	0.8357	13	8	↓ 5
Sweden	Europe	0.8225	14	7	↓ 7
Estonia	Europe	0.8180	15	20	↑ 5
Denmark	Europe	0.8162	16	4	↓ 12
Israel	Asia	0.8162	17	16	↓ 1
Bahrain	Asia	0.8089	18	36	↑ 18
Iceland	Europe	0.7970	19	22	↑ 3
Austria	Europe	0.7912	20	21	↑ 1
Germany	Europe	0.7864	21	17	↓ 4
Ireland	Europe	0.7810	22	34	↑ 12
Italy	Europe	0.7593	23	32	↑ 9
Luxembourg	Europe	0.7591	24	19	↓ 5
Belgium	Europe	0.7564	25	24	↓ 1
Very High EGD Average		0.8368			
World Average		0.4712			

ตารางที่ 3: World E-Government Leaders (Very High EGD) in 2014 (United Nations, 2014)

การจัดกลุ่มตามค่า EGD จะแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ Very High, High, Middle และ Low EGD โดยประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่ม Middle EGD ซึ่งเป็นกลุ่มที่กำลังพัฒนาในเรื่องของ Mobile Device นอกจากนี้ในรายงานยังมีการวิเคราะห์ถึงค่า EGD ที่ประกอบด้วย 3 ปัจจัยว่า ประเทศส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นในเรื่องของ Human Capital มากกว่า Provision of Online Services และ Telecommunication Connectivity (รูปที่ 1)

หมายเหตุ: OSI = Online Service Index, TII = Telecommunication Infrastructure Index, HCI = Human Capital Index

รูปที่ 1: การกระจายตัวของค่า EGD ในภาพรวมและแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ (United Nations, 2014)

ระบบ E-Government ของประเทศไทย

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา แม้ว่ารัฐบาลไทยจะมุ่งเน้นพัฒนาเรื่องคนเป็นอย่างมาก แต่ก็ไม่สามารถละเลยการพัฒนาเทคโนโลยีและโครงสร้างของการบริหารจัดการที่ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน เนื่องจาก เป็นผลลัพธ์ของการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นส่งผลโดยตรงต่อความพึงพอใจของประชาชนในฐานะผู้รับบริการซึ่งที่ผ่านมา การบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐไทยถูกตั้งคำถามในเรื่องประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจาก ภาครัฐจะยึดติดกับเอกสารหลักฐานที่เป็นกระดาษเกินความจำเป็น มีการดำเนินการที่ล่าช้าและไม่คล่องตัว ไม่มีการเชื่อมโยงบูรณาการระหว่างหน่วยงานราชการในเรื่องข้อมูล และหน่วยงานราชการมักจะดำเนินงานซ้ำซ้อนกัน ดังนั้น จึงได้มีการพัฒนาแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ที่มีความคล่องตัว รวดเร็ว และประสิทธิภาพในการให้บริการแก่ประชาชนมากขึ้น แนวคิดนี้เรียกว่า รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government)

รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government) คือการบริหารจัดการและการส่งมอบบริการของภาครัฐที่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานและการให้บริการแก่ประชาชน ในปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่าความสามารถด้าน E-Government ของประเทศไทยยังเป็นรองประเทศอาเซียน และประเทศเกาหลีใต้ถือเป็นประเทศตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาเรื่อง E-Government มีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศในภาพรวม ส่งผลให้ความสำคัญของ E-Government ได้ถูกให้ความสำคัญมากขึ้นในประเทศไทยตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนา E-Service หรือ การให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ของภาครัฐที่สามารถลดขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการประชาชนของภาครัฐได้ เช่น การบูรณาการข้อมูลพื้นฐานของประชาชนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ การรับบริการชำระภาษีของกรมสรรพากร การใช้บริการจัดทำหนังสือเดินทาง และการบริการแบบ One-Stop Service เป็นต้น ดังนั้น ประเทศไทยจึงได้มุ่งเน้นการพัฒนา E-Government โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. ปรับปรุงการให้บริการของภาครัฐแก่ประชาชน
๒. ลดค่าใช้จ่ายและความซ้ำซ้อนในการดำเนินการ
๓. ลดระยะเวลาและเพิ่มความสะดวกในการติดต่อกับภาครัฐ
๔. เพิ่มโอกาสและช่องทางในการให้บริการของภาครัฐให้แก่ประชาชน
๕. เพิ่มการมีส่วนร่วมและการติดต่อสื่อสารระหว่างภาครัฐและประชาชน
๖. เพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินการของภาครัฐ
๗. สร้างการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานราชการ
๘. พัฒนาระบบเครือข่ายสารสนเทศของภาครัฐให้สามารถแข่งขันต่อนานาชาติได้

โดยสรุป อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนา E-Government เป็นการพัฒนาธรรมาภิบาลในระดับเทคนิค เพราะมุ่งเน้นการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการทำงานเป็นสำคัญ อีกทั้ง ยังเป็นส่วนของการเสริมสร้างการบริหารจัดการตามหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่าทั้งนี้ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (สรอ.) ถือเป็นองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามมติคณะรัฐมนตรีเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของ

E-Government และสนับสนุนให้เกิดบริการออนไลน์ภาครัฐ เพิ่มโอกาสและความเท่าเทียมของประชาชนในการใช้บริการภาครัฐ โดยมีจุดมุ่งหมายการให้บริการของภาครัฐ คือ ที่เดียว หนึ่งใด ทั่วไทย ทุกเวลา (๔ท)

E-Government เป็นการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารดำเนินงานบริการสาธารณะของภาครัฐ (E-Public Service) มีขอบข่ายทั้งหมด 4 ขอบข่าย ดังนี้

1. การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารงานระหว่างรัฐบาลสู่หน่วยงานภาครัฐหรือรัฐบาลของรัฐอื่น (Government to Governments: G2G)
2. การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารงานระหว่างรัฐบาลสู่ประชาชน (Government to Citizens: G2C)
3. การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารงานระหว่างรัฐบาลสู่บุคลากรในหน่วยงาน/องค์กร (Government to Employees: G2E)
4. การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารงานระหว่างรัฐบาลสู่องค์กรธุรกิจ (Government to Businesses: G2B)

ในขอบข่ายทั้งสี่ขอบข่ายเป็นรูปแบบสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการบริหารงานด้านงานบริการสาธารณะภายใต้รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องที่สำคัญนโยบายสาธารณะและมีความสำคัญต่อการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ปัจจุบัน ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับการพัฒนาและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) มาใช้ในภาครัฐ (E-Government) โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่ให้บริการประชาชนและภาคธุรกิจมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการการพัฒนาในการนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการเป็นรูปธรรมอย่างรวดเร็วถูกต้องแม่นยำทันสมัยและโปร่งใสเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสารสนเทศและบริการภาครัฐอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ขณะเดียวกันสามารถนำ ICT มาใช้เพื่อทำการปฏิรูประบบบริหารองค์กรของรัฐให้ได้เป้าประสงค์ของการบริการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจึงได้กำหนดแผนทิศทาง (Roadmap) ในการพัฒนาระบบการบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐแบบก้าวกระโดดในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2552 – 2557) และแผนดำเนินการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยในอนาคตเพื่อให้สามารถบรรลุการพัฒนาไปสู่ Online Information & Interactive Transaction โดยสมบูรณ์ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 ภายในปี พ.ศ.2553 กำหนดเป้าหมายเป็น C-Government หรือ Connected Government ที่มีการเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการให้บริการ E-Services
2. ระยะที่ 2 – 3 ภายในปี พ.ศ.2554 – 2555 เป็น M-Government หรือ Mobile Government ที่มีการเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐผ่านช่องทางโทรศัพท์เคลื่อนที่และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่อื่นๆ ในการให้บริการ E-Services

3. ระยะที่ 4 ภายในปี พ.ศ.2556 เป็น U-Government หรือ Ubiquitous Government ที่มีการเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐผ่านช่องทางที่หลากหลายในการให้บริการ E-Services ณ ที่ใดก็ได้และเป็นบริการตลอดเวลาแบบ 24x7

4. ระยะที่ 5 ภายในปี พ.ศ.2557 เป็น T-Government หรือ Transformed Government หรือรัฐบาลที่ผ่านการแปลงสภาพตามนิยามขององค์การสหประชาชาติที่เป็นรัฐบาลที่ใกล้ชิดกับประชาชนทุกภาคส่วนที่มีการเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐผ่านช่องทางที่หลากหลายในการให้บริการ E-Services ณ ที่ใดก็ได้และเป็นบริการตลอดเวลาแบบ 24x7

ซึ่งในปีงบประมาณ 2550 และ 2551 กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้พัฒนาโครงการ Common Platform และ E-Government Portal เพื่อเป็นโครงสร้างกลาง (Government Gateway) ในการรองรับการใช้งานจากประชาชนในการเข้าใช้บริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐในลักษณะการให้และรับบริการแบบรวมจุดเดียว (One Stop Service) ผ่านระบบ Single Window Entry ด้วย Single Sign On ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เข้าใช้งานระบบ E-Services ของผู้ใช้งานเกิดความสะดวก รวดเร็ว มั่นใจ ในด้านความปลอดภัย น่าเชื่อถือไว้วางใจและมีประสิทธิภาพดียิ่งๆ ขึ้นไป ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปตามแผนพัฒนา E-Government จึงควรให้มีการติดตามประเมินวัดผลและปรับปรุงระบบ Common Platform/E-Government Portal ให้สามารถเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐได้อย่างสมบูรณ์อยู่ในรูปแบบที่เป็นมาตรฐานและปรับปรุงระบบให้สามารถรองรับการให้บริการแก่ประชาชนแบบ One Stop Service โดยประชาชนสามารถเข้ามาใช้งานหน้าเว็บเดียวแล้วเข้าไปใช้งานบริการภาครัฐได้ทุกที่เพื่อเป็นการบริการด้านข้อมูลและสารสนเทศส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้ประชาชนมีความใกล้ชิดกับภาครัฐมากขึ้น

วัตถุประสงค์ในการจัดทำระบบ E-Government ของประเทศไทย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และออกแบบกรอบแผนทิศทางของ E-Government Portal ที่สอดคล้องกับแผนแม่บท ICT แห่งชาติรวมถึงสถาปัตยกรรมของระบบ E-Government Portal เพื่อการพัฒนากระบวนการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐแบบก้าวกระโดดในระยะเวลา 5 ปี ให้เป็นศูนย์กลางบริการระบบงานอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อติดตามประเมินวัดความสามารถประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบรวมทั้งตรวจสอบประเมินความเสี่ยงและหาช่องโหว่ด้านความปลอดภัยของระบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

3. เพื่อตรวจสอบระบบทั้งด้านความถูกต้องประสิทธิภาพประสิทธิผลของระบบความปลอดภัยและดำเนินการปรับปรุงศักยภาพทางด้านความมั่นคงปลอดภัย (Patching) และเสริมจุดแข็งของระบบ (Hardening) รวมทั้งกำหนดโครงสร้างด้านความปลอดภัยการออกแบบระบบรักษาความปลอดภัยของระบบ เพื่อให้มีความมั่นคงปลอดภัยอย่างแท้จริง

4. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงระบบเว็บไซต์กลางบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ (E-Government Portal) ให้มีความสวยงามน่าใช้สะดวกทันสมัยรวดเร็วต่อการใช้งานและมีประสิทธิภาพมากขึ้นรวมถึงสามารถรองรับการทำงานร่วมกับ E-Services ของหน่วยภาครัฐได้อย่างเหมาะสม

5. เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมการทำงานรวมถึงสถาปัตยกรรมของระบบ E-Government Portal ให้หน่วยงานภาครัฐทราบและใช้เป็นแนวทางในการบูรณาการระบบงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดทำระบบ E-Government ของประเทศไทย

1. มีระบบ E-Government Gateway กลางที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายและประสานข้อมูลสารสนเทศระหว่างหน่วยงานได้ทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพปลอดภัยและเชื่อถือได้

2. มีระบบ Web Services ที่สามารถสนับสนุนการเชื่อมต่อระบบการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ มีความมั่นคงปลอดภัยสูงและเป็นมาตรฐานแบบเปิด (Open Standard)

3. มีระบบการเชื่อมโยงที่มีความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศสูงและเป็นมาตรฐาน

4. มีระบบเว็บไซต์กลางบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ (E-Government Portal) ที่มีความมั่นคงปลอดภัยน่าเชื่อถือประชาชนสามารถใช้บริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จสามารถเข้าถึงบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐได้ ณ จุดเดียว

5. มีระบบเว็บไซต์กลางบริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ (E-Government Portal) ที่มีโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศร่วมกัน (Common Information Infrastructure) เพื่อรองรับการพัฒนา E-Government Gateway และการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐด้วยระบบ Web Services และให้บริการอิเล็กทรอนิกส์แบบเต็มรูปแบบผ่านระบบ Single Window โดยให้บริการประชาชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐได้อย่างทั่วถึงทันทีที่ทุกที่ทุกเวลา

บทที่ 3

ระบบฐานข้อมูลรวมประชากรกลาง

Citizen Database System

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมและบูรณาการระบบฐานข้อมูลของประชาชน จากหน่วยงานต่างๆ ในภาครัฐ เข้าด้วยกัน เช่น ฐานข้อมูลใบขับขี่ ประวัติอาชญากรรม ฐานข้อมูลประกันสังคม และฐานข้อมูลสุขภาพ เป็นต้น
2. เพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลทำให้ลดใช้การงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์และบุคลากรเพื่อบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน
3. เพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน

4. เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และความโปร่งใสของภาครัฐ โดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้

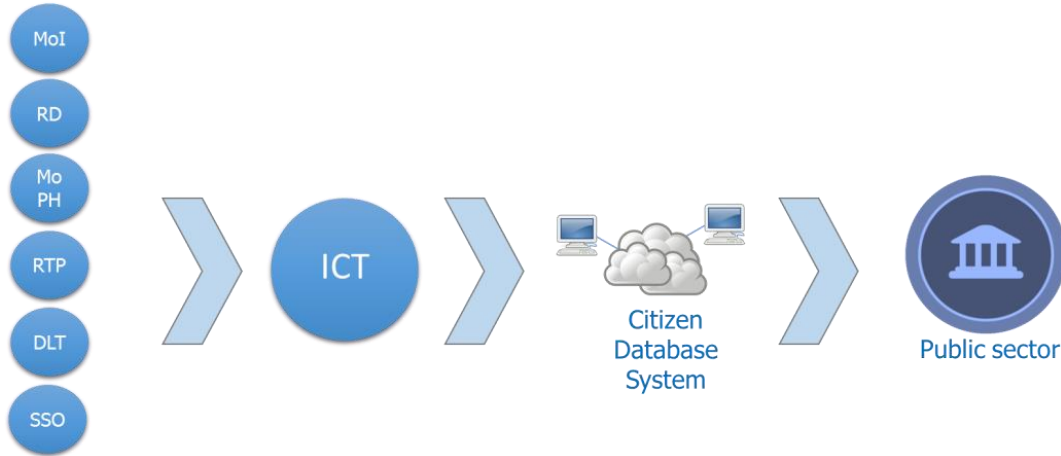
ระบบฐานรวมข้อมูลประชากรกลาง (Citizen Database System) ประกอบด้วย กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เป็นหน่วยงานเจ้าภาพกลางในการพัฒนาและดูแลระบบ ในเบื้องต้น กระทรวง ICT จะเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมฐานข้อมูลที่สำคัญจากหน่วยงานหลักของรัฐ จำนวน 6 หน่วยงาน ดังนี้

1. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (Moi)
2. กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง (RD)
3. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (MoPH)
4. กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม (DLT)
5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (RTP)
6. สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน (SSO)

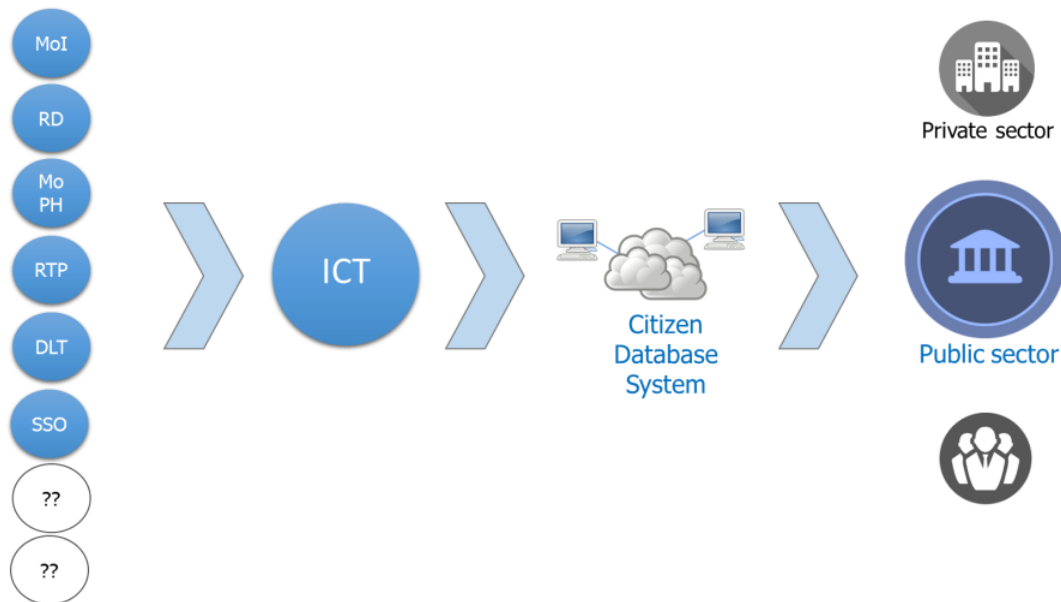
หลังจากที่กระทรวง ICT ได้รวบรวมฐานข้อมูลจากทุกๆ หน่วยงานข้างต้นแล้ว กระทรวง ICT จะดำเนินการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานทั้งหมดให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถผนวกเชื่อมต่อฐานข้อมูลซึ่งกันและได้ และเก็บรักษาฐานข้อมูลทั้งหมดไว้ในระบบฐานข้อมูล Cloud ในที่เดียว อีกทั้ง มีรูปแบบของ User Interface ที่ง่ายต่อการใช้งานผ่านระบบ Internet เมื่อผู้ใช้ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในองค์กรของภาครัฐ ต้องการข้อมูลจะสามารถเรียกใช้ฐานข้อมูลดังกล่าวจากระบบฐานข้อมูล Cloud ได้

โดยในระยะแรก แผนงานโครงการจะดำเนินการรวบรวมฐานข้อมูลจาก 6 หน่วยงานหลัก เพื่อเป็นโครงการนำร่อง และเมื่อโครงการประสบความสำเร็จในเบื้องต้นแล้ว ในระยะถัดไปจะขอความร่วมมือ

ไปยังหน่วยงานภาครัฐที่นอกเหนือจากหน่วยงานนำร่อง เพื่อขยายฐานข้อมูลรวมประชากรกลางในด้านอื่นๆ รวมถึงการอนุญาตให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลดังกล่าวได้ด้วย แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้ใช้งานในแต่ละระดับ ระบบจะต้องมีการวางระดับชั้นความสำคัญของข้อมูล และลำดับชั้นการเข้าถึงข้อมูลที่แตกต่างกัน

รูปที่ 2: โครงสร้างระบบฐานรวมข้อมูลประชากรกลาง (ระยะนำร่อง)

รูปที่ 3: โครงสร้างระบบฐานรวมข้อมูลประชากรกลาง (ระยะต่อเนื่อง)

แผนการดำเนินงาน (Action Plan)

เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำระบบฐานข้อมูลประชาชนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลา และหน่วยงานดำเนินการ โดยแบ่งการดำเนินงานเป็น ระยะ 2 ดังนี้

- **ระยะที่ 1:** 7 ปี (พ.ศ.2560 – 2566) เป็นการรวบรวมข้อมูลจาก 3 หน่วยงานที่มีข้อมูลพื้นฐานของประชาชน ได้แก่

- ✓ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ เช่น ชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีที่เกิด เพศ ที่อยู่ตามภูมิลำเนา เป็นต้น

- ✓ กรมสรรพากร กระทรวงการคลัง เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เช่น ประเภทของเงินได้ จำนวนเงินได้ ผู้จ่ายเงินได้

- ✓ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อรวบรวมข้อมูลสุขภาพของประชาชนจากโรงพยาบาล/สถานพยาบาลในสังกัดต่างๆ เช่น สำนักงานปลัดฯ กรมการแพทย์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม สภาอากาศไทย กรุงเทพมหานคร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ การรถไฟแห่งประเทศไทย การท่าเรือแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง กระทรวงการคลัง กระทรวงยุติธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรอิสระ และเอกชน เป็นต้น

- **ระยะที่ 2:** 5 ปี (พ.ศ.2567 – 2571) เป็นการต่อยอดจากการจัดทำฐานข้อมูลจากระยะที่ 1 ให้ครอบคลุมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประชาชนมากขึ้น โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

- ✓ กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม เพื่อรวบรวมข้อมูลใบขับขี่ของประชาชน การกระทำผิดกฎจราจร

- ✓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อรวบรวมข้อมูลประวัติอาชญากรรมของประชาชน

- ✓ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน เพื่อรวบรวมข้อมูลประกันสังคมของประชาชน

**ตารางที่ 4: แผนการดำเนินการ (Action Plan) ในการดำเนินงานจัดทำ
ระบบฐานรวมข้อมูลประชากรกลาง (Citizen Database System) ระยะที่ 1**

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลา (ปี)												หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
ระยะที่ 2															
9. รวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากหน่วยงานต่างๆ ในระยะที่ 2								*	*					กรมการปกครอง, กรมสรรพากร, สำนักงานปลัดกระทรวง	กรมการแพทย์, กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงกลาโหม
10. นำเข้าข้อมูลในระบบฐานข้อมูลที่ปรับปรุงแล้ว									*	*				สาธารณสุข, กรมการขนส่งทางบก, สำนักงานตำรวจ	สภากาชาดไทย, กรุงเทพมหานคร, สำนักงานตำรวจ
11. ทดสอบการใช้งานระบบฐานข้อมูล										*				สำนักงานตำรวจ	แห่งชาติ, การรถไฟแห่งประเทศไทย, การท่าเรือแห่งประเทศไทย, การไฟฟ้านครหลวง,
12. ประชาสัมพันธ์การใช้งานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง										*				แห่งชาติ, สำนักงานประกันสังคม	แห่งประเทศไทย, การท่าเรือแห่งประเทศไทย, การไฟฟ้านครหลวง,
13. ประเมินผลการทำงานของระบบ และดำเนินการปรับปรุง											*				กระทรวงการคลัง
14. ประชาสัมพันธ์การใช้งานให้กับประชาชนและภาคเอกชน โดยกำหนดระดับการเข้าถึงข้อมูล เพื่อให้ไม่มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล												*			กระทรวงยุติธรรม, กระทรวงมหาดไทย

**ตารางที่ 5: แผนการดำเนินการ (Action Plan) ในการดำเนินงานจัดทำ
ระบบฐานรวมข้อมูลประชากรกลาง (Citizen Database System) ระยะที่ 2**

ทั้งนี้ หน่วยงานต่างๆ เช่น โรงพยาบาล ธนาคาร หรือแม้กระทั่ง ผู้ประกอบการต่างๆ จะสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตามความเหมาะสม เพื่อใช้ข้อมูลจากระบบดังกล่าวในการดำเนินของแต่ละองค์กร รวมทั้ง การพัฒนาไปสู่ E-Government ที่มีความโปร่งใส และความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐและภาคประชาชนโดยไม่ต้องใช้ระบบเอกสาร ซึ่งจะเป็นการประหยัดงบประมาณและเป็นการดำเนินการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต่อไป

งบประมาณในการดำเนินโครงการ

ประมาณ 100 – 300 ล้านบาท

ความท้าทายในการดำเนินโครงการระบบฐานรวมข้อมูลประชากรกลาง

การตระหนักรู้ถึงความสำคัญของผู้ใช้งาน

การที่จะส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในภาครัฐนั้น สิ่งสำคัญคือ ทัศนคติของผู้นำ การสร้างความเข้าใจ และการเตรียมความพร้อมสำหรับกลุ่มผู้ใช้งาน ซึ่งหลักสำคัญสำหรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็น ความคุ้มค่า และประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดผลของการปรับปรุงและการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง เช่นเดียวกับการสร้างระบบฐานข้อมูลภาครัฐ การสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการใช้ระบบฐานข้อมูลภาครัฐจากหน่วยงานของภาครัฐถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญโดยผู้ใช้งานจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และจำเป็นต้องตระหนักรู้ถึงความสำคัญและประโยชน์ของการจัดทำระบบฐานข้อมูลภาครัฐซึ่งหากผู้ใช้งานไม่คำนึงถึงประโยชน์จากการทำระบบฐานข้อมูลภาครัฐที่จะเกิดขึ้นในอนาคตแล้ว ระบบดังกล่าวจะไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยิ่งอาจทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เช่น การปิดบังข้อมูล การขาดการสื่อสารกับหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง การเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วม เป็นต้นซึ่งหากผู้ใช้งานไม่ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมและการใช้ระบบอย่างต่อเนื่อง ผู้ใช้งานและหน่วยงานของภาครัฐจะไม่เห็นถึงประโยชน์และมีโอกาสเป็นไปได้อย่างมากที่ระบบฐานข้อมูลจะเป็นเพียงศูนย์รวมข้อมูลที่ไม่มีการนำเอาข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง เมื่อผู้ใช้งานไม่เห็นถึงประโยชน์ ก็จะเลิกใช้งานไปในที่สุด ซึ่งทำให้ระบบฐานข้อมูลไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

ระดับของความร่วมมือแบ่งออกได้เป็น ๔ ระดับ คือ เครือข่าย (Net Working) ประสานงาน (Coordination) ความร่วมมือ (Cooperation) และทำงานร่วมกัน (Collaboration) โดยความร่วมมือในการจัดทำฐานข้อมูลภาครัฐ จำเป็นที่จะต้องได้ข้อมูลมาจากหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ใช้ทรัพยากรร่วมกัน รวมถึงต้องใช้เวลาและความไว้วางใจกัน (ความร่วมมือ) นอกจากนี้ยังต้องเสริมสร้างศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานทั้งสองฝ่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีระบบบริหารที่พึ่งพากัน เพื่อให้ทำงานสำเร็จ โดยมีการใช้ทรัพยากรและมีเงื่อนไขผูกพันเท่ากัน (ทำงานร่วมกัน) ซึ่งหากไม่มีความร่วมมือและการทำงานร่วมกัน อันหมายรวมถึงการประสานงานและการสื่อสารร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐแล้ว การดำเนินงานอาจมีความยุ่งยาก ทั้งในเรื่องการออกแบบระบบฐานข้อมูลที่สามารถนำระบบพื้นฐานของทุกหน่วยงานมาบูรณาการเป็นระบบเดียว และเรื่องความซ้ำซ้อนของข้อมูลที่จัดเก็บจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่ตรงกัน จนอาจทำให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างการทำงานได้

การบริหารจัดการโครงการที่ดี

การบริหารจัดการโครงการ คือ การบริหารจัดการการใช้ทรัพยากรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ทักษะ เครื่องมือ และ/หรือเทคนิค ที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์นำมาใช้ในการดำเนินการโครงการ

เพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งในกรณีของการบริหารจัดการโครงการจัดทำระบบฐานข้อมูลภาครัฐต้องคำนึงถึงการบริหารคน การบริหารงาน และการบริหารงบประมาณ เนื่องจากโครงการดังกล่าวเกิดจากความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงาน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหน่วยงานเจ้าภาพในการกำกับดูแลให้โครงการสามารถดำเนินไปตามแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องและตรงตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้หน่วยงานเจ้าภาพจำเป็นต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความร่วมมือทั้งในระดับนโยบายและในระดับการปฏิบัติงาน จนสามารถผลักดันให้เกิดการบูรณาการทางความคิด การวางแผนปฏิบัติการ และการดำเนินงานร่วมกันอย่างจริงจัง ทั้งนี้ การจัดทำระบบฐานข้อมูลภาครัฐเป็นโครงการที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณมาก ดังนั้นการบริหารจัดการงบประมาณจึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญเช่นกัน หากการบริหารจัดการเรื่องคนและเรื่องงานไม่มีประสิทธิภาพแล้ว อาจส่งผลถึงการจัดสรรงบประมาณอย่างคุ้มค่าด้วย

การจัดการกับข้อมูลที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก

การจัดการฐานข้อมูล คือ การบริหารแหล่งข้อมูลที่ถูกเก็บรวบรวมไว้ที่ศูนย์กลาง เพื่อตอบสนองต่อการใช้งานของโปรแกรมประยุกต์อย่างมีประสิทธิภาพและลดการซ้ำซ้อนของข้อมูล รวมทั้งความขัดแย้งของข้อมูลที่เกิดขึ้นภายในองค์กร ซึ่งหากจะกล่าวถึงการจัดการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐหนึ่งหน่วยงาน จะพบว่ามีข้อมูลอยู่เป็นจำนวนมาก และหากพิจารณาถึงการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานจะยังมีจำนวนข้อมูลมหาศาลและมีความหลากหลายทั้งในแง่ของระบบที่ใช้ในการจัดเก็บระบบการคำนวณข้อมูลเชิงสถิติ และวิธี/เครื่องมือในการจัดเก็บ ดังนั้น การบริหารจัดการข้อมูลที่มีเป็นจำนวนมากและมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน จึงเป็นเรื่องที่ดำเนินการได้ยาก และจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการลงทุนด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ค่อนข้างสูง นอกจากการรวบรวมข้อมูลจำนวนมากไว้ในระบบที่มีการออกแบบร่วมกันแล้ว การคัดเลือกข้อมูลที่ต้องการ และการตัดสินใจเลือกข้อมูลที่มีความจำเป็นสำหรับการใช้งานจริง เป็นประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อในอนาคตจะได้นำเอาข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ในการต่อยอดต่อไป ทั้งนี้ การนำข้อมูลรวมไว้ที่เดียวกัน แต่ขาดการคัดเลือกข้อมูลที่ดี และการดึงเอาข้อมูลมาใช้ประโยชน์ ถือว่าเป็นการจัดทำระบบฐานข้อมูลอย่างสูญเปล่า

ความปลอดภัยและชั้นความลับของข้อมูล

ความปลอดภัยของระบบฐานข้อมูล เป็นการป้องกันผู้ไม่มีสิทธิเข้าใช้หรือแก้ไขข้อมูล อีกทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมในการใช้งาน และการรักษาความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อรักษาความลับ มุ่งเน้นความถูกต้อง การพร้อมใช้งาน และการลดความเสี่ยงของข้อมูล ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญเนื่องจาก ข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐบางส่วนเป็นข้อมูลของประชาชน บางส่วนเป็นข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน และบางส่วนเป็นข้อมูลขององค์กรภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของภาครัฐ ดังนั้น การกำหนดสิทธิเข้าใช้หรือแก้ไขข้อมูล (ชั้นความลับ) จึงถือเป็นประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อมิให้เกิดการลักลอบขโมยข้อมูลที่สำคัญหรือมีการบิดเบือนข้อมูล อันเป็นการลดทอนสิทธิ

ทั้งส่วนบุคคลและนิติบุคคล นอกจากนี้ การตรวจสอบระบบให้มีความพร้อมใช้งานอยู่เสมอ จะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ระบบฐานข้อมูลภาครัฐมีความน่าเชื่อถือ และทันต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ซึ่งจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ถึงความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบด้าน และกำหนดแนวทางการรับมือกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับระบบฐานข้อมูล เพื่อให้ระบบฐานข้อมูลไม่หยุดชะงัก และสามารถนำกลับมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว

ความต่อเนื่องของนโยบาย

นโยบาย หมายถึง ทิศทางหรือเป้าหมายในการดำเนินงานขององค์กร/หน่วยงาน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานขององค์กรหน่วยงาน ซึ่งหากเป็นหน่วยงานภาครัฐ รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดทิศทางและเป้าหมายในการบริหารงานของประเทศ รวมถึงงบประมาณ และมีหน้าที่ผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินงานโดยมีการกำหนดแนวทางในการทำงาน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตาม แต่เนื่องจากประเทศไทยมีการเปลี่ยนรัฐบาลเป็นระยะๆ และที่ผ่านมา การเปลี่ยนรัฐบาลชุดใหม่เป็นเหตุให้นโยบายของรัฐบาลชุดเก่าต้องหยุดชะงักหรือยกเลิกไป ส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย และการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงความไม่ชัดเจนระดับนโยบายในช่วงเปลี่ยนผ่านรัฐบาล ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าในบางโครงการที่ต้องนำเสนอเพื่อให้มีการพิจารณาใหม่ หรือแม้กระทั่งการหยุด/ยกเลิกโครงการโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนที่สูญเสียชีวิต ความไม่ต่อเนื่องของนโยบายยังก่อให้เกิดการไม่ผลักดันนโยบายที่ดีแต่เห็นผลในระยะยาวของรัฐบาลชุดเก่า แต่เลือกที่จะนำเสนอ นโยบายระยะสั้นที่เห็นผลทันที จึงทำให้นโยบายที่ดีไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในกรณีของการจัดทำระบบฐานข้อมูลหน่วยงานภาครัฐ อันเป็นโครงการที่ใช้ระยะเวลานานในการดำเนินงาน และยังคงใช้ระยะเวลาเพิ่มขึ้นอีกในการทำให้เห็นผล อีกทั้งยังเป็นโครงการที่ต้องมีการดำเนินงานและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การขาดความต่อเนื่องของนโยบายจึงถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ

การแทรกแซงจากนักการเมือง

ตามความเป็นจริงแล้ว นักการเมืองในระบบประชาธิปไตยมีหน้าที่สำคัญในการออกกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง แต่ในปัจจุบันนักการเมืองพยายามแทรกแซงระบบราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยพยายามที่จะบงการผู้บริหาร ข้าราชการ ให้ปฏิบัติตามความต้องการและประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง อันนำมาซึ่งความเสียหายต่อประเทศชาติอย่างมาก นอกจากนี้ นักการเมืองยังพยายามเข้ามาบีบบทบาทในโครงการสำคัญๆ โดยเฉพาะโครงการที่มีการลงทุนค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นช่องทางในการโกงและรับสินบนจากภาคเอกชน อันก่อให้เกิดความล่าช้าของโครงการ ซึ่งอาจรวมถึงการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน และการใช้งบประมาณที่ไม่คุ้มค่า นักการเมืองจะคำนึงถึงโครงการในระยะสั้นเพื่อให้ตนเองได้คะแนนเสียงจากประชาชนในการเลือกตั้งครั้งต่อไป โดยไม่ได้มีการพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาว ดังนั้น นักการเมืองอาจมีบทบาทในการระงับโครงการการจัดทำระบบฐานข้อมูลภาครัฐ เนื่องจาก

เป็นโครงการที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานค่อนข้างนาน และประชาชนอาจไม่เห็นถึงประโยชน์ที่แท้จริง หรือหากนักการเมืองสนับสนุนให้โครงการนี้เกิดขึ้น ก็อาจเป็นเพราะพิจารณาแล้วว่า โครงการนี้จะเป็นแหล่งระดมทุนของตนเองและพรรคพวกได้เป็นอย่างดีซึ่งจะก่อให้เกิดการคอร์รัปชันและความสูญเสีย อันจะตกอยู่กับโครงการ ประชาชน และประเทศชาติในที่สุด